

Δίκτυο είναι ένα σύνολο σημείων (κόμβων) και προσανατολισμένων γραμμών που συνδέουν αυτά τα σημεία ως σχέσεις μεταξύ των κόμβων. Τα δίκτυα εμφανίζουν χαρακτηριστικές ιδιότητες, οι οποίες εξαρτώνται από τον τρόπο διασύνδεσης των στοιχείων που τα συνθέτουν μεταξύ τους, ανεξάρτητες από το είδος των στοιχείων!

Υπάρχει τουλάχιστον μία διαδρομή μεταξύ δύο οποιωνδήποτε κόμβων.

Συναντάμε πολλά είδη δικτύων, όπως τα ηλεκτρομαγνητικά, τα δίκτυα ύδρευσης, τα πολιτικά, τα θρησκευτικά, τα κοινωνικά κλπ.

Η έννοια του Δικτύου δεν είναι καινούργια. Την συναντάμε σε ιστορικά έργα και χρησιμοποιείται για να εξηγήσει τους κοινωνικούς δεσμούς μέσα σε κοινωνικές ομάδες ή ανάμεσα σε ομάδες και άτομα (πολιτικοί παράγοντες, επαγγελματικές τάξεις, μετανάστες κτλ.). Πρόκειται βέβαια για μία μεταφορική χρήση του όρου η οποία γνωρίζει ένα πολύ

μεγάλο εύρος προσεγγίσεων.

Υπάρχουν όμως κάποιοι επιστήμονες των κοινωνικών και ανθρωπιστικών σπουδών που χρησιμοποιούν την έννοια του δικτύου πιο συστηματικά. Δημιουργούν δηλαδή ένα σύνολο από μεθόδους, μοντέλα και έρευνες που εφαρμόζεται σε όλο το εύρος των κοινωνικών επιστημών, Κοινωνιολογία, Ανθρωπολογία, Οικονομικά, Κοινωνική Ψυχολογία, Εθνολογία κ.ά.

Πολύ μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα κοινωνικά δίκτυα, τα οποία παριστάνουν την κοινωνική ζωή με την μορφή ενός δικτύου με τελείες και γραμμές. Οι τελείες αντιπροσωπεύουν τα άτομα ή τις ομάδες και οι γραμμές τις σχέσεις μεταξύ τους. Έτσι, όλο το κοινωνικό σύνολο αντιλαμβάνεται την ανθρώπινη συμπεριφορά που μπορεί να εξηγηθεί από τον τρόπο που συνδέονται οι άνθρωποι και οι ομάδες μεταξύ τους παρά από τις συμπεριφορές των ίδιων των ατόμων. Το περιεχόμενο ή ο όγκος των πληροφοριών που φέρουν τα άτομα ενδιαφέρει όσο και η φύση των σχέσεων μεταξύ των ατόμων. Το μοντέλο αυτό δείχνει τη σημασία της αλληλεπίδρασης των ανθρωπίνων σχέσεων, είτε δικτύου και ατόμου, είτε ατόμου προς άτομο!

Οι διαπροσωπικές σχέσεις ταξινομούνται σε δεσμούς *ισχυρούς* και *αδύνατους*. Κατά βάση λαμβάνονται υπόψη τέσσερα κριτήρια: η συχνότητα των επαφών, ο συναισθηματικός δεσμός, η σημασία που έχει ο βαθμός της εξάρτησης και ο βαθμός της εχεμύθειας. Στη πλειονότητα των δικτύων διακρίνονται καθαρά οι ισχυροί και οι αδύναμοι δεσμοί. Όσο περισσότεροι είναι οι ισχυροί δεσμοί σε ένα δίκτυο τόσο περισσότερο αυτό έχει την τάση να είναι κλειστό. Οι αδύναμοι κρίκοι είναι αυτοί που γίνονται γέφυρες που συνδέουν διαφορετικά δίκτυα μεταξύ τους και που μπορούν να μεταφέρουν πληροφορίες.

Η ομάδα ανθρώπων δεν αποτελεί δίκτυο παρά μόνον όταν μεταξύ των ατόμων υπάρχουν συγκεκριμένες και προσδιορισμένες σχέσεις.

Είναι εκπληκτική η δύναμη των κοινωνικών δικτύων τα οποία επιδρώντας στα άτομα τα καθιστά ικανά να διαμορφώσουν τη ζωή τους.

Όλα όσα κάνουν, αισθάνονται και σκέφτονται οι άλλοι γύρω μας, τελικά σχετίζονται με εμάς.

Ο κόσμος μας διέπεται από τον κανόνα των Τριών Βαθμών Επιρροής: επηρεάζουμε και επηρεαζόμαστε από άτομα που απέχουν από εμάς μέχρι και τρεις βαθμούς διαχωρισμού, τα περισσότερα από τα οποία δεν τα γνωρίζουμε. Για παράδειγμα, ο φίλος του φίλου του φίλου σας επιδρά περισσότερο στην ευτυχία σας απ' ό, τι ένα γεμάτο πορτοφόλι στην τσέπη σας.

Οι πληροφορίες, οι ιδέες, τα συναισθήματα είναι μεταδοτικά. Εξαπλώνονται μέσω των κοινωνικών δικτύων του συστήματός μας, όπως ακριβώς μία ιωση, μία επιδημία, μία δοξασία, μία θεωρία κλπ.

Η ευτυχία, η χαρά, η υγεία, η δυστυχία, η κατάθλιψη, η στενοχώρια, οι εποχικές μόδες, μέχρι οι χρηματοοικονομικές αγορές, είναι μεταδοτικά!

Μάλιστα διαπιστώνεται και επιστημονικά πλέον ότι οι θετικές ενέργειες μεταδίδονται με μεγαλύτερη ταχύτητα, γιατί δημιουργούν και ενισχύουν τη συνοχή στο δίκτυο! Ενώ οι αρνητικές ενέργειες δεν μεταδίδονται γρήγορα γιατί αποδιοργανώνουν τα δίκτυα και καταργούν τη συνοχή τους!

Είναι ενδιαφέρουσες οι ρήσεις: **Όταν χαμογελάτε εσείς, χαμογελά και όλος ο κόσμος ή το συλλογικό είναι καλό ή να αγαπάς τον πλησίον σου και αυτή η αγάπη θα μεταφερθεί πολύ μακριά!**

Μετά από όλα αυτά και πολλά άλλα που μπορεί να διαπιστώσει κάποιος μελετώντας την πραγματικότητα των δικτύων, προβάλλει το ερώτημα:

«Είναι επομένως ο άνθρωπος δέσμιος των δικτύων;».

Για να απαντήσει στο ερώτημα αυτό ο κάθε άνθρωπος οφείλει να εξετάσει με ιδιαίτερη

προσοχή τη δική του σχέση με τα δίκτυα, στα οποία μετέχει και να στηριχθεί στον παράγοντα συνειδητότητα. Δεν είναι δυνατόν ένας άνθρωπος να γίνεται μοιρολάτρης. Δεν αποτελεί χαρακτηριστικό του έλλογου όντος η μοιρολατρεία. Υπάρχει επομένως η λύση της υπέρβασης των δικτύων. Όμως αυτό είναι ένα, κατ' αρχάς, ατομικό θέμα.

Σταμάτης Τσαχάλης